

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม
The Effect of Tourism on the Ecosystem of Ampawa
Floating Market , Samut Songkhram Province

โดย นางสาวภาณุจีย์ สง่างาม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัตน์ พิมพ์ศิริกุล)

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม รับรองแล้ว

๒๖๑๔ ๒๕๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ เมฆโหรา)

ประธานสาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

วันที่ 30 เดือน ๕ ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๖

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษปริญญาตรี

เรื่อง

ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

The Effect of Tourism on the Ecosystem of Ampawa Floating Market ,

Samut Songkhram Province

โดย

นางสาวภารุจี สว่างาม

เสนอ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม)

ปีการศึกษา 2554

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง	ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม The Effect of Tourism on the Ecosystem of Ampawa Floating Market , Samut Songkhram Province
โดย	นางสาวภารุณี สว่างาม
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม)
สาขาวิชา	การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
หลักสูตร	การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
คณะ	เทคโนโลยีการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัตน์ พิมพ์ศิริกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ในทัศนคติของชาวบ้านอัมพวาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ และทำการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่างที่เป็นผู้พักอาศัยอยู่ริมคลองอัมพวาจาก 5 ชุมชน จำนวน 92 ตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ชุมชนวัดอัมพวัน ชุมชนตลาดอัมพวา ชุมชนคลองอัมพวา ชุมชนประชาอุทิศ และชุมชนโรงเจ ผลจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวานั้นจะไม่ใช่สาเหตุและไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงคิดเป็น 45.65% ของจำนวนประชากรตัวอย่าง ขณะที่ 54.35% เห็นว่าเมื่อมีการพัฒนาแล้วจะเป็นสาเหตุและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศอีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญอีกหลายประการที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ เช่น ปัญหาการล่องเรือชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืน ปัญหาการกัดเซาะและพังทลายของชายฝั่ง ปัญหาขยะและสิ่งปฏิกูล ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเฉพาะการล่องเรือชมหิ่งห้อยนั้นคือเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการพังทลายของชายฝั่งซึ่งเกิดจากคลื่นน้ำและใบพัดของเรือ และยังเกิดคราบน้ำมันเขม่าควันไปกระทบต่อระบบนิเวศทางน้ำอันมีผลให้คุณภาพน้ำเปลี่ยนแปลงและกระทบต่อคุณภาพชีวิตของสัตว์น้ำ สำหรับวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นของชุมชนได้ดำเนินการโดยการสร้างแนวกันคลื่น รณรงค์ให้การใช้เรือพายแทนเรือยนต์ และมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงไว้ซึ่งสภาพตามธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหลายท่าน ทั้งทางด้านประชาชนทั้ง 5 ชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมคลองอัมพวาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับที่กรุณาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และการต้อนรับเป็นอย่างดี นอกจากนี้ได้รูปเล่มปัญหาพิเศษที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว การทำการวิจัยครั้งนี้เป็นประสบการณ์ชีวิตอันมีค่ายิ่ง ที่ยากจะหาได้จากห้องเรียนและนอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาและให้กำลังใจตลอดมาและอาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อมทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ในด้านต่างๆแก่ข้าพเจ้า

ที่สำคัญที่สุดขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัตน์ พิมพ์ศิริกุล ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในทุกๆเรื่องอย่างละเอียด พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางในการทำปัญหาพิเศษที่ดียิ่งมาโดยตลอด ข้าพเจ้าจึงรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ภารุจีย์ สง่างาม

มีนาคม 2555

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
การตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการศึกษา	13
ผลและวิจารณ์ผลการศึกษา	15
สรุปผลการศึกษา	21
ข้อเสนอแนะ	22
เอกสารอ้างอิง	23
ภาคผนวก	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ	17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลกจนกลายเป็นสินค้าหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาและการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สำหรับตลาดน้ำอัมพวาเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมมาเยี่ยมเยือน ปัจจุบันตลาดน้ำอัมพวามีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก ประมาณสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 50,000 คน (เนาวรัตน์, 2552) เมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาท่องเที่ยวย่อมเกิดการรบกวนต่อธรรมชาติ ทำให้คลองอัมพวาได้รับผลกระทบในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกิดความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วและไม่ได้รับการบริหารจัดการดูแลรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ประกอบการและคนในชุมชนตลอดจนผู้ประกอบการจากต่างถิ่นที่มาหารายได้ในตลาดน้ำอัมพวามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึงส่งผลให้ปริมาณขยะและของเสียที่เหลือจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในตลาดน้ำ โดยเฉพาะภาชนะที่ใส่อาหารซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาชนะประเภทที่ย่อยสลายได้ยาก เช่น โฟม ถุงพลาสติก และวัสดุอื่นๆ นอกจากนี้แล้วปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการตัดต้นลำพูที่เป็นที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อย อันมีสาเหตุมาจากปัญหาความรำคาญของการใช้เรือยนต์พานักท่องเที่ยวชมหิ่งห้อย ซึ่งในการชมหิ่งห้อยจะส่งผลกระทบต่อด้านลบหลายประการไม่ว่าจะเป็นควันพิษจากเรือยนต์ที่มีผลทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อน และปล่อยคราบน้ำมันลงสู่น้ำส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของสัตว์น้ำ และการที่เรือยนต์ขนาดเล็กหรือเรือหางยาวแล่นด้วยความเร็ว จะทำให้เกิดเสียงดังและคลื่นไปกระทบดินริมตลิ่ง รวมทั้งใบพัดของเรือหางยาวไปกระทบชายตลิ่ง ทำให้ดินตลิ่งริมคลองพังทลาย จึงนับเป็นการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมโดยตรง ตลอดจนส่งผลให้เกิดการขาดสมดุลทางธรรมชาติของระบบนิเวศตามมา

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบที่มีต่อระบบนิเวศของคลองอัมพวา ในทัศนะคติของชาวบ้านอัมพวาตลอดจนแนวทางการป้องกันและการแก้ไขปัญหา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตลาดน้ำอัมพวา เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา สาเหตุและผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ในทัศนคติของชาวบ้านอัมพวาตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาของการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศที่เกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

1. ประวัติความเป็นมาของตำบลอัมพวา

สำนักงานเทศบาลตำบลอัมพวา (2551) กล่าวว่าบริเวณพื้นที่ตำบลอัมพวา เดิมเรียกว่า “แขวงบางช้าง” ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าจัดตั้งขึ้นเมื่อใด บริเวณแขวงบางช้างนี้ถูกเรียกว่า “สวนนอก” มีลักษณะเป็นชุมชนเล็กๆ แต่มีความเจริญทั้งในการเกษตรกรรมและการพาณิชย์กรรม เพราะในสมัยพระเจ้าปราสาททอง แห่งกรุงศรีอยุธยา แขวงบางช้างมีตลาดแห่งหนึ่งเรียกว่า “ตลาดบางช้าง” มีนายตลาด บางช้าง เป็นผู้เก็บภาษีอากรขนาดตลาด นายตลาดผู้นี้เป็นผู้หญิงชื่อน้อย มีบรรดาศักดิ์เป็นท้าวแก้วผลึก เป็นคนในตระกูลเศรษฐีในแขวงบางช้าง ซึ่งต่อมาเป็นต้นวงศ์ราชินิกุลบางช้าง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในปี พ.ศ. 2481 ได้รวมท้องที่ตำบลอัมพวาและตำบลบางกะพ้อมเข้าด้วยกันเป็นตำบลอัมพวา

2. สภาพทั่วไปของตำบล

ชุมชนอัมพวา ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตก และมีคลองอัมพวาซึ่งแยกจากแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านพื้นที่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีคลองต่างๆ อีกหลายสายที่ไหลผ่านบริเวณพื้นที่ชุมชน เช่น คลองบางจาก คลองลัดตาโชติ คลองดาวดึงษ์ คลองผีหลอก คลองบางกะพ้อม ฯลฯ จากการที่มีโครงข่ายคลองอยู่ทั่วไปภายในพื้นที่ชุมชนส่งผลให้เกิดความ สะดวกสบายทางด้านการคมนาคมทางน้ำ และการประกอบอาชีพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตรกรรม ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ภายในชุมชนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และจากลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ชุมชนอัมพวา ที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน ทำให้มีน้ำไหลขึ้นลงตลอดทั้งปี ส่งผลให้ชุมชนอัมพวาชื่อว่าเป็นเมือง 3 น้ำ คือ มีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม

ลักษณะภูมิอากาศของชุมชนอัมพวาโดยทั่วไปมีอุณหภูมิ ที่ไม่ร้อนมากนัก เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากทะเล มีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศค่อนข้างเย็น

อาณาเขตตำบลอัมพวา ทิศเหนือ จรดกับตำบลบางช้าง ทิศใต้ จรดกับแม่น้ำแม่กลอง ทิศตะวันออก จรดกับตำบลบ้านปรก ทิศตะวันตก จรดกับแม่น้ำแม่กลอง โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,369 คน เป็นชาย 3,012 คน เป็นหญิง 3,357 คน อาชีพหลักในการทำสวนและทำไร่

3. วิถีชีวิตของชาวบ้านอัมพวา

อัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงมีโครงข่ายแม่น้ำแม่กลองที่เชื่อมโยงถึงกัน สภาพภูมิทัศน์ริมสองฝั่งแม่น้ำแม่กลองและคลองต่างๆ มีความสวยงามร่มรื่น มีวัดต่างๆ และบ้านเรือนผู้คนเรียงรายอยู่สองฝั่งแม่น้ำลำคลองสลับกับต้นลำพูและต้นจาก มีฉากหลังคือต้นมะพร้าว แยกจากแม่น้ำแม่กลองเข้าสู่คลองซอยต่างๆ จะเห็นสวนมะพร้าวสวนส้มโอ สวนลิ้นจี่ที่อุดมสมบูรณ์ การล่องเรือชมหิ่งห้อยในเวลากลางคืนก็เป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งนักท่องเที่ยวมีความสนใจเป็นอันดับหนึ่ง จุดชมหิ่งห้อยมีที่นักท่องเที่ยวสนใจคือบริเวณสองฝั่งคลองตะเคียนเพราะมีหิ่งห้อยจำนวนมากที่สุด การทำเกษตรกรรมจากสภาพภูมิศาสตร์ที่ก่อให้เกิดลักษณะทางธรณีวิทยา ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรดินและน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อันเหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นการประกอบอาชีพของคนในชุมชนส่วนใหญ่จึงนิยมทำสวนมะพร้าว สวนลิ้นจี่ และสวนส้มโอเป็นจำนวนมาก

การทำสวนมะพร้าวมีอยู่ทั่วไปโดยรอบพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมปลูกสลับไปกับผลไม้ชนิดอื่นๆ ผลผลิตที่ได้จากการทำสวนมะพร้าวส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบของการบริโภคและการค้าขายนอกจากนี้มีการนำผลผลิตจากมะพร้าวมาแปรรูปเป็นน้ำตาลมะพร้าว ที่มีความแตกต่างกับน้ำตาลโตนดที่มีความหวานมันและเข้มข้นกว่าและยังสามารถแสดงถึงชีวิตของชุมชนอัมพวาได้อย่างดี

การทำสวนลิ้นจี่ ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของอัมพวาอีกชนิดหนึ่งที่ชาวสวนส่วนใหญ่นิยมปลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธุ์ค่อมลำเจียก ที่มีลักษณะเปลือกบางเนื้อมีความแห้งและรสชาติที่หวานมากกว่าเมื่อเทียบกับ พันธุ์จักรพรรดิ ที่ปลูกอยู่แถบเหนือของประเทศไทย การปลูกลิ้นจี่ต้องอาศัยสภาพภูมิอากาศที่ค่อนข้างหนาวเย็น ดังนั้นในปีไหนที่อากาศร้อนจัดจะส่งผลให้ลิ้นจี่ไม่ติดลูก ส่วนใหญ่ในปีที่มีอากาศหนาวจัดจะส่งผลให้ลิ้นจี่ออกผลใหญ่มีรสชาติหวานอร่อย

การทำสวนส้มโอโดยเฉพาะส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่เป็นส้มโอที่มีนิยมปลูกกันมากรสชาติอร่อยและออกผลผลิตตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในฤดูร้อน

นอกจากอาชีพการเกษตร ที่ชาวอัมพวานิยมทำกันแล้ว ยังมีอีกหลากหลายอาชีพในพื้นที่ชุมชน ที่มีเอกลักษณ์และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา โดยเฉพาะการค้าขายบริเวณคลองอัมพวา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตลาดน้ำที่รุ่งเรืองมาในยุคสมัยหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันอาคารบ้านเรือนหลายหลัง ถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ โดยบางหลังมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคารจากเดิมที่เคยเป็นบ้านพักอาศัย หรือร้านค้าให้กลายมาเป็นบ้านพักโฮมส-เตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

สภาพด้านนิเวศวิทยาของชุมชนอัมพวา ประกอบด้วยคลองน้อยใหญ่ที่เป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำแม่กลองหลายสายซึ่ง ในแต่ละสายมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ริมน้ำ และพื้นที่ใกล้เคียง เพราะประชาชนใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคและการสัญจร นอกจากนี้ก็ยังพบกับกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำลำคลอง เช่น เด็กๆกำลังกระโดดเล่นน้ำในคลองอย่างสนุกสนาน วิถีชีวิตของประชาชนริมน้ำที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนอัมพวา

การจับปลาในช่วงฤดูร้อน เมื่อน้ำในคลองลดลงเกือบแห้งขอดคลอง จะพบเห็นชาวบ้านลงไปทอดแหจับปลาในคลอง นอกจากนี้ในพื้นที่ใกล้เคียงยังพบการใช้โพงพาง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจับปลา ซึ่งในปัจจุบันเห็นได้ยากมากแล้ว เนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตให้สร้างโพงพาง ในลำน้ำสายหลักอีกต่อไป เพราะกีดขวางการสัญจรของเรือ แต่สำหรับการจับปลาในแม่น้ำชาวบ้านจะใช้วิธีการทอดแหจากเรือของตนเอง

การใช้เรือในอดีตการเดินทางของชาวอัมพวา มีการติดต่อภายในชุมชนหรือกับชุมชนใกล้เคียง โดยใช้เส้นทางน้ำเป็นหลักเนื่องจากมีแม่น้ำลำคลองเชื่อมโยงได้ทั่วถึง การใช้เรือในการขนส่งและการสัญจร จึงเป็นสิ่งที่นิยมแม้ว่าในปัจจุบันการสัญจรทางน้ำ หรือการประกอบอาชีพในธุรกิจต่างๆ เช่น การค้าขายในตลาดน้ำ การขนส่งผลไม้ การตกกุ้ง ตลอดจนการล่องเรือชมทิวทัศน์การตกกุ้งนอกจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สองฝั่งคลองอัมพวาและแม่น้ำแม่กลอง จะเต็มไปด้วยสวนและบ้านเรือนไทยกึ่งจิตรประจำวันของชาวบ้านก็เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ที่ยากจะหาที่ใดเหมือน เช่น การตกกุ้ง กุ้งแม่น้ำเป็นรายการอาหารที่มีชื่อเสียงของอัมพวา กุ้งที่ได้ล้วนมาจากฝีมือการตกกุ้ง ที่ต้องอาศัยความอดทน และความชำนาญ ของชาวบ้านทั้งสิ้น โดยจะใช้หัวใจไก่ ปูสองกระดอง ไล่เดือน หรือกุ้งตัวเล็กๆ เป็นเหยื่อ มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อกุ้ง ส่วนราคาซื้อขายอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 400-500 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของกุ้ง ชาวบ้านที่นี่ ตกกุ้งเป็นอาชีพช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

การตกบาตรริมคลองตอนย่ำรุ่งของทุกวัน พระภิกษุจากทั้งวัดอัมพวันเจติยารามและวัดพระยาญาติ จะออกเดินบิณฑบาตตามทางเดินริมคลองอัมพวา พระสงฆ์บางรูป จะพายเรือไปบิณฑบาต เพื่อให้พุทธศาสนิกชนในชุมชน ได้ตกบาตรซึ่งนอกเหนือจากเป็นการทำบุญเพื่อความเป็นสิริมงคลแล้ว ยังเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา

การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ น้ำสายน้ำที่เป็นเสมือนสายใยหล่อเลี้ยงชาวอัมพวาก็คือคลองอัมพวา ดังนั้นในการประโยชน์จากแหล่งน้ำให้ได้คุณค่ามากที่สุดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ ชาวอัมพวาปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นวิถีชีวิตที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของคนอัมพวาได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการอาบน้ำ เล่นน้ำหรือซักผ้าในคลอง การใช้สอยในรูปแบบที่หลากหลาย เช่นนี้จึงทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้และเข้าใจระบบนิเวศวิทยาของชุมชนตัวเอง เพื่อทำความเข้าใจสภาพของแหล่งน้ำ โดยมีวิธีการสังเกตในช่วงที่น้ำขึ้นน้ำลง เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย หรือน้ำเค็ม ทั้งหมดนี้ก็เพื่อที่จะนำน้ำที่ใสและก็มีคุณภาพมาใช้กันได้อย่างปลอดภัยที่สุด ทั้งนี้ในช่วงเวลาใดก็ตามที่มีจังหวะเหมาะสมสำหรับการลงเล่นน้ำ ไม่ว่าจะเป็นช่วงเช้าหรือช่วงเย็นที่น้ำขึ้นเต็มที่ จะมีชาวบ้านละแวกนี้ลงไปเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนานโดยเฉพาะเด็กๆ จะมีการจับกลุ่มเล่นน้ำกันตลอดเวลา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการบ่งบอกถึงวิถีชีวิตชุมชนอัมพวาได้เป็นอย่างดี

4. ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ชุมชนอัมพวามีระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสืบเนื่องมาจากสภาพที่ตั้งของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มใกล้ปากแม่น้ำที่ไหลลงสู่อ่าวไทย ทำให้มีการตกตะกอนของแร่ธาตุต่างๆ ชุมชนอัมพวามีคลองสาขาย่อยของแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ คลองอัมพวา คลองดาวดึงษ์ คลองบางจาก คลองผีหลอก และคลองเล็กที่แยกย่อยจากคลองที่กล่าวมาข้างต้น สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินในพื้นที่ ประชากรในชุมชนจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพื้นที่สวนผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ถัดจากเรือนแถวริมคลองอัมพวาเข้าไปด้านใน นอกจากความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติแล้ว อัมพวายังได้ชื่อว่าเป็น เมืองสามน้ำ กล่าวคือ เป็นเมืองที่มีทั้ง น้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม เมื่อน้ำทะเลขึ้นจะดันน้ำจืดในแม่น้ำแม่กลองและคลองต่างๆ กลับขึ้นไป เมื่อน้ำทะเลหนุนขึ้นมาแทนที่น้ำจืดจะเปลี่ยนเป็น น้ำกร่อย หรือภาษาชาวบ้านเรียกว่า น้ำลึกลับ ลึกเค็ม ปริมาณน้ำ ขึ้น-ลง ในแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับ วันข้างขึ้นข้างแรม โดยปริมาณน้ำขึ้น-น้ำลงต่ำกว่า โดยจะอยู่ในช่วงขึ้นหรือแรม 6-11 คำการเป็นเมืองสามน้ำของชุมชนอัมพวาส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการสร้าง ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศทำให้เกิดมีพันธุ์ไม้ยืนต้นและ เป็นพุ่มต่างๆ มากมาย เช่น ลำพู จาก แสมดำ แสมขาวเหิงอกปลาหมอ เป็นต้น มีสัตว์น้ำ ที่สำคัญได้แก่ ปลากระบอก ปลาเกะพง ปลาตะเพียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลาตีน กุ้งแม่น้ำหรือกุ้งก้ามกราม ปูที่พบมากได้แก่ปูแสม ปูก้ามดาบ และหอยต่างๆ มีนกอพยพ และนกประจำถิ่นมากกว่า 100 ชนิด เช่น นกยางควาย นกยางรอก เหยี่ยวแดง นกเอี้ยง เป็นต้น และมีสัตว์เลื้อยคลาน เช่น กิ้งก่า และตัวเงินตัวทอง นอกจากนี้ยังมีแมลงนานาชนิดอีกเป็นจำนวนมาก

การที่ชุมชนอัมพวามีระบบนิเวศที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นลำพูแล้วมักให้พบเห็นต้นลำพูได้ทั่วไปบริเวณริมแม่น้ำบริเวณนี้เองที่เป็นที่อยู่ของ หึ่งห้อยนับล้านตัว หึ่งห้อยนั้นกินใบอ่อนของต้นลำพูเป็นอาหาร และอาศัยโพรงดินใต้ต้นลำพูเป็นที่วางไข่ การเที่ยวชมหึ่งห้อยต้องใช้เรือล่องไปตามแม่น้ำแม่กลองตอนกลางคืน อีกบริเวณหนึ่งที่พบหึ่งห้อยได้มากคือ คลองผีหลอก ซึ่งเชื่อมต่อกับคลองอัมพวาและแม่น้ำแม่กลอง

5.ความเป็นมาของตลาดน้ำอัมพวา

ในอดีตเมืองอัมพวาถือว่าเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม มีตลาดน้ำขนาดใหญ่และชุมชนริมน้ำที่เป็นศูนย์กลางด้านพาณิชย์กรรม แต่ผลกระทบของการพัฒนาการคมนาคมทางบกทำให้ความเป็นศูนย์กลางของอัมพวาต้องสูญเสียไปตลาดน้ำนั้นก็ค่อยๆ ลดความสำคัญและสูญหายไปเป็นที่สุดทิ้งไว้แต่ร่องรอยของความเจริญในอดีตซึ่งยังคงปรากฏให้เห็นชัดเจนในปัจจุบันนี้ทางเทศบาลตำบลอัมพวาได้ให้ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่นได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำให้สืบทอดต่อไปโดยใช้ชื่อว่า “ตลาดน้ำยามเย็น”

6.กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

การล่องเรือชมหึ่งห้อยยามค่ำคืนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักท่องเที่ยวที่มาพัก มาเที่ยวสมุทรสงครามมักไม่พลาดที่จะไปชม โดยปกติแล้วหึ่งห้อยจะมีมากโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม จึงควรเลือกชมในช่วงเวลาที่เป็นช่วงแรมหรือคืนเดือนมืด เพราะเห็นแสงของหึ่งห้อยได้ชัดเจนกว่าเวลาข้างขึ้น นอกจากนี้ควรเลือกช่วงเวลาที่มีน้ำขึ้นมากเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเลน้ำจะขึ้น-ลง อยู่ตลอดเวลา ในช่วงน้ำขึ้นเรือสามารถเข้าไปใกล้กับต้นลำพูซึ่งหึ่งห้อยเกาะอยู่ ทำให้สามารถเห็นแสงของหึ่งห้อยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันประเทศไทย เหลือแหล่งชมความงามหึ่งห้อยเพียงแห่งเดียวที่มีชื่อเสียงคือ ชายฝั่งแหลมลมทวน จังหวัดสมุทรสงคราม หรือ ที่รู้จักกันในการท่องเที่ยวว่า “หึ่งห้อยอัมพวา” ซึ่งมีที่มาจากการท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำอัมพวา และมีการให้บริการเรือยนต์ในการนำนักท่องเที่ยวชมหึ่งห้อยตามชายฝั่งแหลมลมทวน ในยามค่ำคืน สิ่งที่เป็นปัญหาของการท่องเที่ยวชมหึ่งห้อยบริเวณชายฝั่งแหลมลมทวนคือการกัดเซาะและพังทลายของชายฝั่งที่จะงอกขึ้น ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากแรงของคลื่นน้ำ ที่มาจากการให้บริการเรือยนต์ในการชมหึ่งห้อย ผลกระทบจากเรือยนต์นั้นนอกจากที่จะก่อให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ที่เป็นแหล่งอนุบาลตัวอ่อนของหึ่งห้อย ที่อาศัยตามดินเลนชายฝั่งของกลุ่มแม่น้ำ ทำให้ปัจจุบันพบ ว่าการขยายพันธุ์ของหึ่งห้อย และจำนวนของประชากรหึ่งห้อยลดน้อยลง อีกทั้งยังส่งผลถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านตามชายฝั่ง ได้ถูกรบกวนจากเสียงเครื่องยนต์ของเรือยนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ให้บริการตลอดคืน ก่อเกิดปัญหาเรื่องความเปราะบางทางอารมณ์ของชาวบ้านและผู้อยู่อาศัยในบริเวณที่ได้รับผลกระทบ

ปรีชา (2551) ได้กล่าวถึงปัญหาของการท่องเที่ยวชมหิ่งห้อยว่า ตั้งแต่เดิมตนและชาวบ้าน ได้ใช้ชีวิตชีวิตตามปกติตามลุ่มแม่น้ำแม่กลองตามแนวชายฝั่งแหลมลมทวน ในภายหลังได้มีการท่องเที่ยวเข้ามาสู่ชุมชนมากขึ้นโดยเฉพาะ การท่องเที่ยวชมหิ่งห้อย โดยการนำเที่ยวของผู้ประกอบการเรือยนต์ ส่งผลให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไป เนื่องจากผู้เดินเรือมิได้เคารพสิทธิของคนในชุมชน ทั้งเรื่องของเสียงรบกวนที่มาจากเรือยนต์ และการรุกรานพื้นที่ของคนในชุมชน ในอดีตบ้านลมทวนของผมอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางน้ำ ไม่ว่าจะเป็นกุ้ง หอย ปู ปลา มีสารพัดให้เลือก เพราะเป็นบริเวณที่น้ำจืดและน้ำเค็มมาบรรจบกัน ทำให้สภาพน้ำกลายเป็นน้ำกร่อย เหมาะสำหรับสัตว์น้ำทั้งน้ำจืดและน้ำเค็มจะมาวางไข่และอนุบาลตัวอ่อน แผ่นดินตรงนี้เป็นแผ่นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ จะวางเบ็ดตกปลา ทอดแห ซ่อนกุ้ง วางอวน ทำลอบตกปลาหรือกุ้ง แม้กระทั่งการพายเรือในเวลากลางวันไปตามตลิ่งก็จะมีปลากระโดดลงเรือมา โดยเฉพาะในคืนข้างแรมหรือคืนเดือนมืด จะเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการหาปลา ทว่ากุ้งน้ำจะมีตสนิท มีเพียงแสงของเจ้าแมลงตัวเล็กๆ ที่เราเรียกมันว่า หิ่งห้อย เปล่งแสงประกายแวววับพร้อมเพรียงกัน ทำให้ท้องน้ำมีแสงเหลืองอ่อนนวลตา พวกปลาจะว่ายเข้าอาศัยตามชายฝั่งซึ่งมีความเหมาะสม ที่จะทำการทอดแหและพายเรือกรีดปลาและเมื่อพุดถึงเจ้าแมลงตัวเล็กๆ ที่เรียกว่า หิ่งห้อยพวกเราเห็นเป็นของธรรมดา ตั้งแต่จำความได้ เราอาศัยแสงของมันในเวลากลางวันเป็นแสงนำทางในการพายเรือแสงของมันจะเป็นตัวกำหนดแนวชายฝั่งทำให้เราได้รับความสะดวกในการทำมาหากิน หิ่งห้อยไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้กับพวกเราเลย มีแต่ประโยชน์ แต่ในปัจจุบัน เจ้าหิ่งห้อยตัวเล็กๆ ทำให้คนในชุมชนของผม โดยเฉพาะที่มีบ้านอยู่ริมน้ำเกิดความเครียด นับตั้งแต่ตลาดน้ำยามเย็นที่อัมพวาฟื้นคืนชีพ ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวของเมืองสมุทรสงครามหรือเรียกง่ายๆ ว่าเมืองแม่กลองเฟื่องฟูและหนึ่งในกิจกรรมที่ว่าคือ การนำนักท่องเที่ยวนั่งเรือชมความงามของหิ่งห้อยตามชายฝั่งของแม่น้ำและลำคลองยามค่ำคืน แรกๆ ก็ใช้เรือพาย ต่อมาความมหัสจรรย์ของเจ้าแมลงตัวน้อยทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความหลงใหล ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วผู้ประกอบการทั้งหลายต้องนำเอาเรือยนต์มาบริการนักท่องเที่ยวแทนเรือพาย เพียงแค่ระยะเวลาเกือบ 1 ปี มีเรือยนต์เกิดขึ้นไม่ต่ำกว่า 200 ลำ เรือเหล่านี้บางส่วนจะนำนักท่องเที่ยวจากตลาดน้ำอัมพวา บางส่วนจะนำนักท่องเที่ยวจากที่พักต่างๆ แต่ทุกลำจะเริ่มออกจากตลาดน้ำพร้อมกันคือเที่ยวแรกประมาณหนึ่งทุ่ม วิ่งไปตามลำคลองอัมพวาออกซึ่งจะบรรจบกับแม่น้ำแม่กลอง แล้ววิ่งย้อนขึ้นมาที่บ้านผมคือบ้านลมทวนเพื่อดูหิ่งห้อย เพราะบริเวณนี้เป็นจุดที่มีหิ่งห้อยมากกว่าที่อื่นๆ จากนั้นก็จะเร่งเครื่องยนต์พานักท่องเที่ยวรอบแรกไปส่ง แล้วรับนักท่องเที่ยวรอบสองลงเรือพายย้อนกลับมาดูหิ่งห้อยต่อตามเส้นทางเดิม เป็นการท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึก ทำให้เกิดการทำลายระบบนิเวศบริเวณชายฝั่งตลอดแนวที่เรือยนต์วิ่งผ่านอย่างรุนแรง คลื่นจากเรือนับร้อยลำ ถ้าโถมกระแทกชายฝั่งทำให้ดินเลนถูกกระแทกและพังทลายลง จากแนวชายฝั่งที่ลาดเอียงค่อยๆ กลายเป็นแนวตั้งฉากของต้นไม้ชายฝั่งไม่มีดินเลนให้ยึดเกาะพากันล้มลงตามแรงกระแทกของคลื่นที่กัดเซาะ โดยเฉพาะพืชชายน้ำที่เป็นแนวปะทะคลื่นตามธรรมชาติ เช่น ต้นกก ต้นเหงือกปลาหมอ และหญ้าชายน้ำ ต้นลำพูขนาดเล็กที่อยู่ติดชายฝั่งเริ่มเหี่ยวแห้งและยืนต้นตายเพราะขาดอาหาร กลิ่นเหม็นของน้ำมัน ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดจากการเผาไหม้คละคลุ้งไปทั่วบริเวณ เรือบางลำใช้สปอร์ตไลท์ส่องดูนกกระยางที่เกาะอาศัยต้นไม้ ขายน้ำ แสงของไฟทำให้นักเหล่านั้นต้องอพยพหนีเข้าไปอยู่ในที่ลึก โดยเฉพาะหิ่งห้อยไม่สามารถทน สภาวะแบบนี้ได้เริ่มอพยพหนีมลภาวะที่เกิดขึ้นเข้าไปอยู่ในสวน ตัวอ่อนของมันที่อยู่บริเวณชายฝั่งไม่ สามารถอพยพหนีได้ถูกทำลายจากคลื่นของเรือจนปริมาณของหิ่งห้อยลดลงจนอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการ สูญพันธุ์ “แต่เดิมบ้านของผมมีหิ่งห้อยตลอดแนวชายฝั่ง 3 กิโลเมตร แต่ในปัจจุบันมีหิ่งห้อยกลุ่มเล็กๆ เหลือเพียง 4 กลุ่มเท่านั้น นอกจากหิ่งห้อยจะได้รับผลกระทบแล้ว คนในชุมชนบ้านผมก็ได้รับ ผลกระทบไม่ต่างไปจากหิ่งห้อย บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ชายฝั่งแม่น้ำถูกรบกวน เคยพักผ่อนนอนแต่หัวค่ำก็ ทำไม่ได้ เพราะเสียงของเรือยนต์ที่วิ่งกันไปมา ชายฝั่งหน้าบ้านถูกคลื่นซัดพังทลาย ทำให้วิถีชีวิตต้อง เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม”

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณีวรรณ (2545) ทำการวิจัยถึงผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนภายหลังจากมีการ พัฒนาการท่องเที่ยวแบบตลาดน้ำในพื้นที่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ราชบุรี และตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของตลาดน้ำทั้งสองแห่ง จากประวัติ ชุมชนและกระบวนการปรับตัวเข้าสู่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า ตลาดน้ำดำเนินสะดวกพัฒนามา จากตลาดขายของทางน้ำของชาวบ้านในชุมชนและจังหวัดใกล้เคียง ไปสู่การเป็นตลาดเพื่อ นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในช่วงเวลาประมาณ 30 ปี เริ่มจากมีนักท่องเที่ยวเข้าไปพบแล้วบอกกันต่อๆ ไป ต่อมาเมื่อการคมนาคมทางบกเจริญขึ้น การค้าขายทางน้ำในตลาดของชุมชนลดน้อยลงจนเกือบจะ หหมดไป แต่มีนายทุนจากภายนอกที่ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามาพัฒนารูปแบบตลาดเสียใหม่ ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติ โดยเน้นกิจกรรมการลงเรือชมคลองและการขายของ ที่ระลึก มีข้อตกลงกับบริษัททัวร์ให้นักท่องเที่ยวมาแวะที่ตลาดน้ำเพียงช่วงสั้นๆ ก่อนจะเดินทาง ต่อไปที่อื่น ส่วนตลาดน้ำตลิ่งชันไม่ใช่ตลาดดั้งเดิมของชาวบ้าน เริ่มต้นจากการสร้างตลาดใหม่ขึ้นริมน้ำ ในที่ดินของราชการ เพื่อเป็นแหล่งขายสินค้าทางการเกษตรสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2530 มีการตั้งคณะทำงานที่มาจากชาวบ้านในพื้นที่ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารงานในตลาดน้ำโดยเฉพาะ ใช้ชื่อว่า “ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน” ในระยะหลังได้พัฒนามาเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ มีเรือและ แพขายอาหารในน้ำ บนบกมีการขายอาหาร ผัก ผลไม้และพันธุ์ไม้จากสวน ตลอดจนจัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรม เช่น ดนตรีและรำไทย ช่วงหลังมีการเพิ่มกิจกรรมจัดเรือเที่ยวชมคลอง การนวดฝ่าเท้าและ การร้องเพลงคาราโอเกะเข้ามาด้วยการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อชุมชนทั้งสองแห่งทั้งในด้านบวกและ ลบ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทำให้เกิดปัญหาการแออัดของการคมนาคม ปัญหาน้ำเสีย มลพิษทางเสียงและอากาศ แต่มีส่วนทำให้มีการปรับปรุงพื้นที่และสาธารณูปโภคในชุมชนให้ดีขึ้น ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชน ไม่ต้องไปหางานนอกชุมชน มีทางเลือกด้าน อาชีพเพิ่มขึ้น ที่ตลาดน้ำตลิ่งชันการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกชุมชน แต่ที่ตลาดน้ำ ดำเนินสะดวกรายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ประกอบการรายใหญ่จากนอกชุมชน ผลกระทบทางสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดทั้งความร่วมมือและความขัดแย้งในชุมชน โดยเฉพาะในตลาดน้ำดำเนินสะดวก ที่มีนักท่องเที่ยวมากและผลประโยชน์สูง มีความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันและระหว่างผู้ประกอบการกับคนในชุมชนที่ถูกกีดกันด้านการค้า มีการเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยวในการขายสินค้าและให้บริการ ผลกระทบทางวัฒนธรรมเป็นไปในทางบวกเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ กระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยในด้านการแต่งตัว กิจกรรมทางวัฒนธรรม ความรู้สึกภูมิใจในท้องถิ่นของตนศักยภาพของการจัดการการท่องเที่ยวแบบตลาดน้ำยังมีอยู่มาก เพราะเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนที่อื่นเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ คนในชุมชนทั้งสองยังต้องการให้มีการท่องเที่ยวแบบตลาดน้ำต่อไป และเห็นว่าสามารถจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ แต่ทั้งนี้ต้องให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการให้ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับตลาดน้ำในอดีตและปัจจุบัน สร้างกิจกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอมิติทางวัฒนธรรมของวิถีชีวิตริมคลองมากกว่าจะเน้นด้านการขายของอย่างเดียว

ธิตี และคณะ (2554) กล่าวว่ากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของบ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมานานกว่า 10 ปี ในลักษณะของแหล่งเรียนรู้ และผู้มาเยือนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มศึกษาดูงาน ที่เข้ามาเรียนรู้กระบวนการจัดการของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การจัดการระบบสหกรณ์ไฟฟ้า การจัดสวัสดิการชุมชน กองทุนต่างๆ และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน นอกจากนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มศึกษาดูงานแล้ว ก็ยังมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในชุมชน เนื่องจากชุมชนแม่กำปอง ตั้งอยู่ในหุบเขาสูงท่ามกลางป่าไม้ที่หนาแน่น และมีลำห้วยไหลผ่านหมู่บ้าน อากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี ผู้คนมีน้ำใจ อธิษาศัยไมตรี มีวิถีชีวิตในการเป็นชาวสวนเมืองและกาแฟ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผ่านสวนเมือง(ชา) กาแฟ และน้ำตก ตลอดจนถึงชมวิวที่สวยงามอีกด้วย เมื่อชุมชนเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ส่งผลให้มีผู้ประกอบการเริ่มเข้ามาพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชนและมีผู้คนมากขึ้นหลายตาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มมากขึ้นจึงเริ่มส่งผลกระทบต่อชุมชนในด้านต่างๆ เพราะชุมชนแม่กำปองมีข้อจำกัดทางด้านกายภาพ เนื่องจากมีพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่สาธารณะอย่างจำกัดที่ให้ความสำคัญ ในการศึกษาข้อมูลชุมชนเพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนโดยใช้องค์ความรู้ในท้องถิ่นและความรู้ทางวิชาการ บูรณาการการทำงานร่วมกัน การศึกษาผลกระทบของชุมชนแม่กำปองประกอบด้วยด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านกายภาพ ด้านนิเวศวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ รวมทั้งการออกแบบตัวชี้วัดแต่ละประเด็นควรให้ควบคู่ไปกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน การวัดผลกระทบทางเสียงสามารถใช้เครื่องมือได้หลากหลาย เช่น การสอบถามคนในชุมชนถึงความสามารถในการรับได้ วัดจากจำนวนนับปริมาณรถยนต์ แบบสอบถามเพื่อหาแหล่งที่มาของมลพิษทางเสียง และในการวัดระดับเสียงควรมีการเลือกจุดที่มีการท่องเที่ยวและจุดที่ไม่มีการท่องเที่ยวเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธิตี และคณะ (2554) กล่าวว่า พื้นที่ชุมชนถ้ำปลา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างยาวนาน ด้วยทำเลที่ตั้งซึ่งเป็นทางผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญอย่างชายแดนแม่สาย วัดถ้ำปลาตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่สายประมาณ 12 กิโลเมตร การเดินทางสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณด่านแม่สายนิยมแวะเข้ามาท่องเที่ยวที่วัดถ้ำปลา และจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ในช่วงวันหยุดเทศกาลต่างๆ รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวของวัดถ้ำปลา ประกอบด้วย การให้อาหารลิง ให้อาหารปลา ทำบุญไหว้พระเที่ยวชมถ้ำ ปั่นจักรยานน้ำ และปั่นหน้าผาเป็นต้น โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ที่ร่วมกันระหว่างวัดและคณะกรรมการวัด คนในชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารปลา และของที่ระลึกต่างๆ ชุมชนโดยรอบของพื้นที่วัดถ้ำปลา ประกอบด้วยคนหลากหลายชาติพันธุ์ ทั้งชาวไทยล้านนา ชาวจีนยูนนาน ฯลฯ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม พื้นที่บริเวณถ้ำปลาถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นน้ำ ที่หล่อเลี้ยงคนในหลายหมู่บ้านและภาคการเกษตร จากการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาพบว่า พื้นที่เริ่มเสื่อมโทรมลงซึ่งสวนทางกับกิจกรรมท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเองก็อาจจะสัมผัสได้ถึงเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งจาก มลพิษทางน้ำ ความแออัด และทัศนียภาพที่เปลี่ยนไป กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่เพิ่มขึ้นจากความต้องการของคนภายนอก ที่อาจจะดูไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และได้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ดังกล่าว เช่น ควรมีการออกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวถึงภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนไป เพื่อเป็นข้อมูลรองรับการจัดการใหม่ในเรื่องการจัดผังและภูมิทัศน์โดยรอบรวมถึงการจัด Zoning ควรมีการเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาเวลาที่แตกต่างกันเพื่อหาจุดสมดุลในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ การกำหนดจุดจุดจำหน่ายอาหารปลาที่สัมพันธ์กับการเก็บคุณภาพน้ำ เป็นต้น

กัลยาณี (2554) กล่าวว่า พื้นที่ชุมชนบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่เรียกว่า “กระเพาะหมู” ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งพื้นที่กระเพาะหมูนี้ ถูกยกให้เป็นพื้นที่สีเขียว ที่เป็นปอดของกรุงเทพมหานคร เดิมทีในอดีตพื้นที่แห่งนี้เป็นที่รู้จักในนามของ “บางกระเจ้า” พื้นที่กระเพาะหมูประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ บางยอ บางกระเจ้า บางกอบัว บางกระสอบ บางน้ำผึ้ง และทรงคนอง รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนบางน้ำผึ้งประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ คือ ตลาดน้ำ และกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Home Stay ซึ่งรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวของตำบลบางน้ำผึ้งนั้นจะให้บริการนักท่องเที่ยวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น และอาจจะมีวันหยุดนักขัตฤกษ์ที่เป็นวันหยุดยาวต่อจากช่วงเสาร์-อาทิตย์เนื่องจากว่าในวันปกติคนในชุมชนจะประกอบอาชีพตามปกติซึ่งถือเป็นงานประจำ ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้นถือเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนไม่แพ้อาชีพหลักเลยทีเดียว จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การจัดการท่องเที่ยวในส่วนของตลาดน้ำ เริ่มส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านกายภาพ เช่น ที่จอดรถ จุดนั่งพัก และความแออัด เป็นต้นทางด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า ปริมาณขยะจากตลาดน้ำในแต่ละเดือนนั้น มีปริมาณกว่า 90 ตันต่อเดือน และจากการลงสำรวจเก็บข้อมูลของทีมีวิจัยพบว่า ชุมชนบางน้ำผึ้งมีพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในการจอดรถ กระจายไปตามจุดต่างๆ รวมทั้งสิ้น 550 คัน มีพนักงานดูแลด้านการจราจรและลานจอดรถทั้งสิ้น 22 คน มีห้องน้ำสำหรับให้บริการทั้งหมด 6 จุด ตั้งอยู่อย่างไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระจายตัวแต่มีความเพียงพอในการให้บริการ มีจุดพักของนักท่องเที่ยวทั้งหมด 5 จุด สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งหมด 620 คน ในส่วนของข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า เริ่มพบสัตว์ชนิดใหม่ในพื้นที่ชุมชน คือ แมงกะพรุน และสัตว์ในพื้นที่ ที่หายไปได้แก่ เพรียงทะเล ปูก้ามดาบ เป็นต้นและมีแผนการดำเนินงานเพื่อวัดความรู้สึกหรือความตระหนักที่มีต่อเรื่องขีดความสามารถในการรองรับและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและการเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวบริเวณตลาดน้ำในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวสูงสุด ซึ่งในการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่ครอบคลุมทั้งตลาดน้ำและโฮมสเตย์ ถึงแม้การท่องเที่ยวในส่วนของโฮมสเตย์อาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อ ชุมชนมากนัก แต่ก็มีข้อจำกัดและปัจจัยเงื่อนไขหลายๆ ด้านที่ต้องคำนึงถึง เช่น ในด้านสิ่งแวดล้อม ความเป็นพื้นที่สวนของบางน้ำผึ้งมีผลต่อการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร พันธุ์ไม้นอกพื้นที่ที่เข้ามาในพื้นที่อันมีผลมาจากการท่องเที่ยว ปริมาณขยะจากชุมชนและจากนักท่องเที่ยวตัวเลขต้องชัดเจน ด้านสังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตหรือไม่อย่างไรด้านจิตวิทยาความรู้สึก พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการบริโภค การใช้บริการอื่นๆเป็นอย่างไร ผลกระทบทางสุขภาพ ศักยภาพในการให้บริการของคนในชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ขีดความสามารถในการลงทุนที่ต้องดูในมิติของการลงทุนของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน (ผู้ประกอบการ พ่อค้า แม่ค้า) และแหล่งเงินทุนต่างๆของชุมชน เป็นต้น

เบญจมาศ (2554) กล่าวว่า พื้นที่ชุมชนเกาะพิทักษ์ตั้งอยู่บริเวณอ่าวท้องครก ตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร การเดินทางสู่เกาะพิทักษ์นั้นต้องนั่งเรือจากท่าเรือเกาะพิทักษ์ บริเวณอ่าวท้องครก ไปยังเกาะพิทักษ์ ซึ่งอยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 1.2 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยเรือประมาณ 10-15 นาที เกาะพิทักษ์มีเนื้อที่ประมาณ 712 ไร่ มีประชากรอาศัยอยู่ 45 หลังคาเรือน เป็นชุมชนชาวประมงที่ปลูกบ้านเรือน ติดและยื่นออกไปในทะเลและเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2538 ชุมชนได้เริ่มมีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ และมีการให้บริการกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆแก่นักท่องเที่ยว อาทิ พายเรือคายัค ดำน้ำชมปะการัง สัมผัสวิถีชีวิตชาวประมง ตกหมึก และในช่วงเดือนมิถุนายนของทุกปีจะมีการจัดกิจกรรมวิ่งแหวกทะเลเพราะเป็นช่วงที่น้ำทะเลลดลงจนสามารถวิ่งข้ามไปยังเกาะได้ เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะพิทักษ์เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น และมีย่านนักท่องเที่ยวเริ่มเดินทางมาเยือนเกาะพิทักษ์มากขึ้น จนทำให้การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับเกาะพิทักษ์และสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างมาก ปัจจุบันชุมชนเกาะพิทักษ์มีบ้านพักที่เปิดให้บริการเป็นโฮมสเตย์ทั้งสิ้น 16 หลัง เป็นบ้านที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์จำนวน 13 หลังจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะพิทักษ์ที่ผ่านมาพบว่า ชุมชนเคยประสบปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว จากการให้บริการคาราโอเกะในบ้านพักโฮมสเตย์ โดยไม่มีการควบคุมเวลาแต่อย่างใด จนกระทั่งในภายหลังคนในชุมชนได้มีการออกมาตรการควบคุมการให้บริการคาราโอเกะในโฮมสเตย์ ตั้งแต่เวลา 17.00 - 21.00 น. ผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมที่พบก็คือปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว ซึ่งอาจจะมีผลมาจากสภาวะโลกร้อนและผลกระทบจากการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการบางกลุ่มที่ให้บริการการท่องเที่ยวอย่างขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ทางด้านนิเวศ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวดำน้ำชมปะการังได้รับความเสียหาย เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาขยะที่มาตามทะเลเนื่องจากเกาะพิทักษ์ตั้งอยู่ใกล้ฝั่ง และใกล้กับปากแม่น้ำหลังสวน ทำให้มีขยะถูกพัดขึ้นมาติดฝั่งของเกาะเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังพบปัญหาขยะจากเรือประมงที่พัดขึ้นมา ยังชายหาดของเกาะเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในฤดูมรสุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย สมุดจดบันทึก ปากกา กล้องถ่ายรูป แนวนำคำถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำการสัมภาษณ์

วิธีการ

ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและโดยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งมีวิธีการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสุ่มตัวอย่าง เป้าหมายของการสำรวจครั้งนี้คือการหากลุ่มตัวอย่าง (samples) ที่เป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของประชากรที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณตลาดน้ำอัมพวาโดยแบ่งประชากรออกเป็น 5 กลุ่ม (เฉพาะที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว) และผู้วิจัยได้ทำการเลือกสุ่มแบบไม่เจาะจงเพื่อที่จะได้เก็บข้อมูลอย่างทั่วถึงทั้งพื้นที่ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของ Krejcie and Morgan (1970) โดยคิดเป็น 10% ของจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะได้จำนวนประชากรตัวอย่างจำนวน 92 ตัวอย่าง ดังนี้คือ

ประชากรผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ชุมชนวัดอัมพวัน	14 ราย
ประชากรผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ชุมชนตลาดอัมพวา	20 ราย
ประชากรผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ชุมชนคลองอัมพวา	22 ราย
ประชากรผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ชุมชนประชาอุทิศ	18 ราย
ประชากรผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ชุมชนโรงเจ	18 ราย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร โดยผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารประเภทหนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง โดยค้นหาจากแหล่งข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ อาทิเช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม รวมทั้งเอกสารและสื่อประเภทอื่นๆ เช่น วารสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ในการเตรียมพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยได้ติดต่อเป็นการส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแนะนำตัวเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ โดยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม คือ ชุมชนวัดอัมพวัน ชุมชนตลาดอัมพวา ชุมชนคลองอัมพวา ชุมชนประชาอุทิศ ชุมชนโรงเจ โดยใช้โครงสร้างคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ สาเหตุที่มีผลกระทบมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับระบบนิเวศ จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามหัวข้อที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ได้ มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยงทำความเข้าใจและสรุปเรียบเรียงเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยายเชิงพรรณนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลและวิจารณ์ผล

จากการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 92 คน (คิดเป็น 100%) ของชาวบ้านอัมพวา มีความคิดเห็นว่า เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาแล้วนั้นจะไม่เป็นสาเหตุและไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงคิดเป็น 45.65% และความคิดเห็นของชาวบ้านอัมพวาที่มีความคิดเห็นว่า เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาแล้วนั้นเป็นสาเหตุและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศคิดเป็น 54.35% (ดังภาพที่ 1)

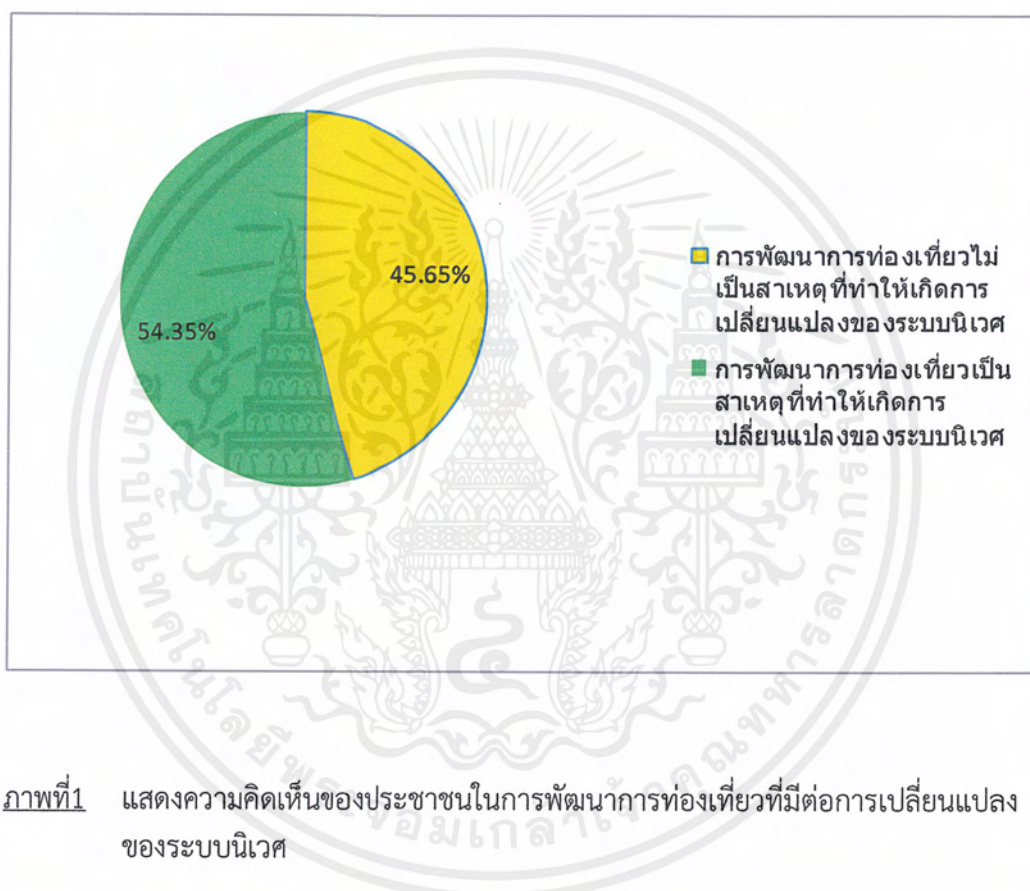
โดยที่ความคิดเห็นของชาวบ้านอัมพวาที่มีความคิดเห็นว่า เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาแล้วนั้นไม่เป็นสาเหตุและส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ เพราะชาวบ้านกลุ่มนี้มีการสร้างบ้านเรือนตั้งฐานอยู่ในบริเวณตลาดน้ำอัมพวาและส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขายตั้งแต่อดีต และมองว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ส่วนชาวบ้านที่มีความคิดเห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่นั้นตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมคลองอัมพวาซึ่งเป็นบริเวณที่มีกิจกรรม การท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนที่เป็นจุดเด่นของตลาดน้ำอัมพวา คือ การล่องเรือชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืน เพราะอำเภอัมพวามีลำคลองอัมพวาไหลผ่านเป็นคลองที่มีความอุดมสมบูรณ์อีกทั้งเป็นคลองที่เชื่อมต่อไปยังอ่าวไทยและมีต้นลำพูขึ้นเรียงรายอยู่ตลอดแนวลำคลองอยู่อย่างหนาแน่นและเป็นที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อย ดังนั้นจึงทำให้ผู้ประกอบการนำเรือเข้ามาพานักท่องเที่ยว ไปล่องเรือชมหิ่งห้อยยามค่ำคืน ทำให้เกิดความรำคาญ แก่ผู้คนที่อาศัยริมคลองอัมพวาเป็นการรบกวนเวลานอนตอนกลางคืน เนื่องจากเรือที่ใช้ในการเที่ยวชมหิ่งห้อยเป็นเรือยนต์และส่งเสียงดังและเกิดกลิ่นเหม็นจากเขม่าควันเรือ รบกวนชาวบ้านทำให้ชาวบ้านร่วมใจกันตัดต้นลำพูเพื่อเป็นการไล่หิ่งห้อย และนอกจากนี้การล่องเรือชมหิ่งห้อยยังทำให้ชายฝั่งพังทลายลงเนื่องจากใบพัดของเรือยนต์และคลื่นน้ำขณะเรือแล่นไปกระทบกับชายฝั่งทำให้เกิดการกัดกร่อนและพังทลายมีผลกระทบต่อชาวบ้านที่สร้างบ้านเรือนอยู่ริมนี้้นนอกจากนี้การล่องเรือชมหิ่งห้อยยังทำให้เกิดคราบน้ำมันจากเรือในคลองอัมพวาทำให้มีการลดลงของจำนวนสิ่งมีชีวิตในน้ำ(ซึ่งเป็นการสังเกตด้วยสายตาของชาวบ้าน) และอีกปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ขยะและสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากผู้ที่ค้าขายใช้วัสดุที่ย่อยสลายจากในกิจกรรมการค้าขาย จำพวกพลาสติก และโฟม อีกทั้งขยะและสิ่งปฏิกูลเหล่านี้ไม่มีการบริหารจัดการไม่ถูกวิธี ทำให้ขยะและสิ่งปฏิกูลเหล่านี้ส่งกลิ่นเน่าเหม็นก่อให้เกิดความรำคาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อริสตรา (2552) กล่าวว่าตลาดน้ำอัมพวานั้น ตั้งอยู่ที่ ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แต่เดิมชุมชนริมคลองอัมพวาเป็นชุมชนริมน้ำที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมและสามารถสัมผัสได้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านแบบดั้งเดิม บวกกับการมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชนชาวตลาดน้ำ โดยเฉพาะรูปแบบของสถาปัตยกรรมเรือนแถวไม้ริมน้ำและวิถีชีวิตที่เรียบง่ายสัมพันธ์กับคลอง ชุมชนแห่งนี้เคยเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญมีตลาดนัดทางน้ำที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสมุทรสงคราม มีเรือนแถวไม้แบบเก่าหันหน้าสู่คลองอัมพวาทั้งสองฟากฝั่งและมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนของกินกันเฉพาะคนในชุมชน มีร้านอาหาร ขายขนมที่มีความเก่าแก่และมีชื่อเสียงมีรสชาติที่อร่อยและมีเอกลักษณ์เฉพาะในการทำของแต่ละบ้าน และยังมีการใช้เรือแจวในการสัญจรทางน้ำอัมพวามีทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ตลอดแนวสองฟากฝั่งแม่น้ำแม่กลองไล่ตั้งแต่ปากอ่าวทะเลจนถึงคลองอัมพวา มีต้นลำพูจำนวนมาก มีหิ่งห้อยจำนวนมากที่เกาะอาศัยอยู่ที่ต้นลำพูส่องแสงทำให้เกิดความงดงามยามค่ำคืน จากการร่วมมือกันของทางเทศบาลตำบลอัมพวาและประชาชนในท้องถิ่น ได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งในปัจจุบันจะหาดูได้ยาก และเพื่อให้คงสืบทอดตลอดไป โดยใช้ชื่อว่า “ตลาดน้ำยามเย็น” ทำให้อำเภออัมพวาเริ่มเป็นที่รู้จักของคนมากขึ้น ทำให้ตลาดน้ำอัมพวาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสงครามจากการที่ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังทำให้ตลาดน้ำอัมพวาเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้มีนักท่องเที่ยวหลังไหลไปเที่ยวปีละประมาณ 4 แสนคน มีเงินสะพัดกว่า 250 ล้านบาท จากสถิติ ของเทศบาลอำเภอเมืองอัมพวาในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 ได้แสดงให้เห็นว่ามีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ประมาณทั้งหมด 5,665 คน เป็นเพศชาย 2,685 คน และเป็นเพศหญิง 2,983 คน และมีจำนวนครัวเรือนประชากรที่อาศัยอยู่ในอัมพวาประมาณ 1,500-1,600 หลังคาเรือน (เทศบาลอำเภออัมพวา, 2551) และสิ่งหนึ่งที่ทำให้ตลาดน้ำอัมพวาเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ การนั่งเรือชมหิ่งห้อยซึ่งเป็นกิจกรรมทางน้ำที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวายังคงเป็นตลาดน้ำแห่งวัฒนธรรมคลองแห่งวัฒนธรรม และเป็นการดำเนินวิถีชีวิตของชาวบ้านด้วย

ภาพที่1 แสดงความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ

ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อมากที่สุด คือ ปัญหาการพังทลายของชายฝั่ง เพราะชาวบ้านอัมพวาเกือบทั้งหมดมีการสร้างบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ เนื่องจากสมัยก่อนการคมนาคมขนส่งทางบกยังไม่ค่อยมีความสะดวก ภูมิประเทศบริเวณนี้เป็นสวนผลไม้เกือบทั้งหมด การคมนาคมขนส่งจะใช้ทางน้ำมากกว่าทางบกจึงมีการตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ

ต่อมาเมื่อได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการล่องเรือชมหิ่งห้อยซึ่งเป็นจุดขายของตลาดน้ำอัมพวา ชาวบ้านกล่าวว่าแต่ก่อนมีการล่องเรือชมหิ่งห้อยในเวลากลางคืนเพียงไม่กี่ลำ แต่ในปัจจุบันมีการล่องเรือชมหิ่งห้อยให้ใช้บริการไม่ต่ำกว่า 200 ลำ และนับเที่ยวเรือในการล่องเรือนับไม่ถ้วน ” เมื่อมีการแล่นของเรือทำให้ใบพัดของเรือบวกกับคลื่นน้ำมากระทบกับฝั่ง ทำให้เกิดการกัดเซาะซึ่งเป็นการกัดเซาะมีความรุนแรงมากก่อให้เกิดผลกระทบมากที่สุดแก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมคลองอัมพวา

ส่วนปัญหารองลงมา คือ ปัญหาขยะ คือขาดการบริหารจัดการที่ดีและมีความถูกต้อง ซึ่งชาวบ้านกล่าวว่า “มีขยะเกิดขึ้นจำนวนมากจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งทางบกและทางน้ำประกอบกับการบริหารจัดการไม่ทั่วถึงทำให้ขยะนั้นส่งกลิ่นเน่าเหม็นรบกวน ” ซึ่งสอดคล้องกับคมกฤษ (2552) กล่าวว่าไว้ในส่วนของตลาดน้ำมีการจัดการที่ดีมาก แต่จะเกิดปัญหาในส่วนของโรงเรียนอัมพวันซึ่งเป็นที่จอดรถแห่งหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ขยะที่เกิดขึ้นมาจากความง่ายของนักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ ที่ดูแลในด้านความสะอาดมีไม่เพียงพอ และทางโรงเรียนใช้ตู้บริจาคในการรับความช่วยเหลือในการดูแลค่าใช้จ่ายเรื่องขยะ ซึ่งไม่เป็นเป็นผลเท่าใดนัก และอีกส่วนหนึ่งคือขยะในแม่น้ำ ลำคลอง มีสิ่งปฏิกูลมากขึ้น อาจเป็นเพราะโดยปกติชาวบ้านใช้น้ำในลำคลองทำความสะอาดภาชนะและอุปกรณ์ต่างๆ เมื่อมีคนเข้ามาในชุมชนมากขึ้น สิ่งปฏิกูลต่างๆ ก็มากขึ้นตามจำนวนคนเช่นกัน ดังนั้นจึงเกิดผลด้านลบกับสิ่งแวดล้อมของชุมชนอัมพวาอีกประการหนึ่ง

4. วิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ปัญหาการล่องเรือชมหิ่งห้อยซึ่งมีความสอดคล้องกับวีระ และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า การอนุรักษ์หิ่งห้อยให้มีจำนวนคงที่หรือให้มีจำนวนมากขึ้นนั้น เราไม่สามารถใช้วิธีนำหิ่งห้อยมาเลี้ยงและขยายพันธุ์เหมือนสัตว์อื่นๆ ได้ เนื่องจากชีวิตของหิ่งห้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ณ แล่งนั้นๆ หิ่งห้อยจะมีประชากรสูงในช่วงฤดูฝนและจะลดลงเมื่อเข้าสู่ฤดูแล้ง ดังนั้น ในการอนุรักษ์หิ่งห้อย จึงขึ้นอยู่กับปฏิบัติของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งอาศัยของหิ่งห้อยการอนุรักษ์หิ่งห้อยที่ดีที่สุดมีดังนี้ 1) การรักษาสุขภาพของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพตามธรรมชาติหรือเหมือนเดิมเอาไว้ 2) การควบคุมระวังป้องกันผลที่เกิดจากสารเคมี สิ่งปฏิกูลมลพิษ ควั่น ฝุ่นละออง แสง และเสียง เพื่อรักษาคุณภาพของน้ำและอากาศให้บริสุทธิ์ 3) การรักษาฟื้นฟูสภาพป่าชายน้ำ ป่าชายคลอง ให้มีความสมบูรณ์การจัดการเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อชมหิ่งห้อยก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนอัมพวา ดังนั้น การจัดการผลกระทบจากการล่องเรือชมหิ่งห้อยควรได้รับความร่วมมือจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ประกอบการหรือผู้ให้บริการล่องเรือแก่นักท่องเที่ยว โดยให้ความร่วมมือในการปรับแต่งเครื่องยนต์เรือเพื่อลดระดับเสียง โดยมีการปรับปรุงเพิ่มหม้อพักเพื่อเก็บเสียงดังที่รบกวนชาวบ้าน และลดการถ่ายคราบน้ำมันและเขม่าควันออกมาจากเครื่องยนต์ของเรือเพื่อลดมลภาวะเสีย

การให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมการสร้างความสะดวกสบาย ในการรักษา สภาพแวดล้อมเพื่อการดำรงอยู่ของหิ่งห้อยสามารถทำได้โดยการให้คำแนะนำนักท่องเที่ยวในการชม หิ่งห้อยเชิงอนุรักษ์ เช่น การชมหิ่งห้อยอย่างถูกวิธีโดยไม่ดึงกิ่งต้นลำพู ไม่จับตัวหิ่งห้อย ไม่ส่งเสียงดัง รบกวนชาวบ้าน การรักษาความสะอาดไม่ทิ้งขยะลงในน้ำตลอดเส้นทางล่องเรือชมหิ่งห้อย นอกจากนี้ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวแล้ว องค์กรปกครองท้องถิ่นควรให้ความรู้กับผู้ประกอบการเจ้าของ ทำเรือคนขับเรือ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อชุมชนและหิ่งห้อยทั้งทางด้าน บวกและด้านลบ เช่น การควบคุมน้ำเสียจากครัวเรือนรีสอร์ท และโฮมสเตย์ การดับเครื่องยนต์เมื่อจอดลอยชมหิ่งห้อย รวมทั้งการขอความร่วมมือกับผู้ขับเรือในช่วงเวลาการให้บริการเที่ยวสุดท้ายเพื่อ ไม่ให้ตึกเกินไปและเกิดความรบกวนชาวบ้านที่อาศัยอยู่สองฝั่งคลองอัมพวา ทั้งยังสามารถสร้างการ ปลุกฝังความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ โดยการให้ความรู้เรื่องหิ่งห้อย การดูแลต้นลำพูหรือบำรุงรักษา สภาพพื้นดินบริเวณต้นลำพู และการอนุรักษ์ต้นลำพู

และมีการรณรงค์ให้ใช้เรือพายในการชมหิ่งห้อยแทนการใช้เรือยนต์ เพื่อเป็นการลดมลพิษ และผลกระทบในด้านอื่นๆและเป็นการย้อนอดีตและวิถีชีวิตของชาวอัมพวากลับมาอีกครั้ง ส่วนปัญหา คลื่นน้ำ ทางเทศบาลตำบลอัมพวา ได้มีการนำงบประมาณมาช่วยในการสร้างเขื่อนกันคลื่นเพื่อชะลอ แรงกระทบของคลื่นกับชายฝั่งตลอดแนวริมคลองอัมพวาและบริเวณที่มีชาวบ้านสร้างบ้านเรือนอาศัย อยู่โดยมีการใช้ชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งมีความสอดคล้อง กับ รุ่งทิพ (2547) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนเข้ามา รับรู้และมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการ ความริเริ่ม เสนอความคิดเห็น ร่วมประชุมให้ข้อมูล วิเคราะห์ ตัดสินใจ และพัฒนากระบวนการดำเนินการเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริงและเป็นการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และเป็นการ จัดการทรัพยากรของท้องถิ่นด้วย โดยการสร้างฐานความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆ ให้กับชุมชนก่อน เช่น หลักการ แนวทาง ลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว ลักษณะและพฤติกรรมของกลุ่มตลาด เพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการจัดการและพัฒนาทรัพยากรและการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นระบบ ถูกต้องและเหมาะสมการจัดการกับผลกระทบของการท่องเที่ยวชมหิ่งห้อย ของคลองอัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามก็ต้องการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อหาแนวทางการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการหา แนวทางคงไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติ ร่วมมือกันจัดระบบการชมหิ่งห้อย และเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับ คนในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนรู้ถึงกระบวนการจัดการกับผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ชมหิ่งห้อยว่า มีผลกระทบทางด้านดีและด้านเสียอย่างไรบ้างต่อชุมชน และหาแนวทางและวิธีการใน การแก้ไขปัญหาต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสภาพแวดล้อม การดำรงชีวิตอยู่ การท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยว และรวมถึงทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอัมพวา และนอกจากการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชนท้องถิ่นแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญที่จะเข้ามาช่วยเหลือดูแลอนุรักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นศูนย์กลางในการเรียกประชุมกับคนในชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้รู้ถึงข้อมูล แนวทางการพัฒนา แนวทางการท่องเที่ยว ปัญหาหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน เพื่อจะได้นำเสนอต่ออำเภอ จังหวัด และหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา การป้องกันและการควบคุม รวมทั้งการแก้ไขปัญหาในชุมชน จากการเรียกประชุมหรือการปรึกษาหารือบุคคลเหล่านี้เป็นทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยวการประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว และเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาดด้วย เช่น การกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย การกำหนดราคา การรักษาความสะอาดการลดมลภาวะของเสียง การล่องเรือชมหิ่งห้อยการใช้ที่สาธารณประโยชน์และการเตรียมข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว การล่องเรือชมหิ่งห้อย ปัจจุบันการล่องเรือเพื่อชมหิ่งห้อยที่ตลาดน้ำอัมพวาได้รับความสนใจจากชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้น ประกอบกับการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ที่อัมพวาเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมที่ตลาดน้ำอัมพวา ทำให้เกิดผลกระทบทั้งด้านดีและด้านลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาแนวทางการจัดเส้นทางเพื่อการชมหิ่งห้อยทางน้ำ ทัศนคติความพึงพอใจ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยลดปัญหาของการลดลงของหิ่งห้อย การพังทลายของดินตลิ่ง การทำลายทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนอัมพวา (นิออน, 2547)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้ง 5 กลุ่ม คือ ชุมชนวัดอัมพวัน ชุมชนตลาดอัมพวา ชุมชนคลองอัมพวา ชุมชนประชาอุทิศ ชุมชนโรงเจ ที่มีการสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่ริมคลองอัมพวา 92 ตัวอย่าง ระหว่างเดือน ธันวาคม 2554 - มีนาคม 2555 พบว่าเมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวามีแนวโน้มที่จะเป็นสาเหตุและผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลง ของระบบนิเวศเพราะว่า เมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นทำให้สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของตลาดน้ำอัมพวา มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีสาเหตุมาจากกิจกรรมการล่องเรือชมหิ่งห้อย ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งกิจกรรมการล่องเรือชมหิ่งห้อยซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ของตลาดน้ำอัมพวา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.เสนอให้เทศบาลตำบลอัมพวามีการสร้างแผนในการบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวในการดำเนินการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การบำบัด และการกำจัดขั้นสุดท้าย ตลอดจนการเร่งจัดหาที่ดินสำหรับใช้กำจัดกักขยะมูลและสิ่งปฏิกูลได้อย่างเพียงพอในระยะยาว และดำเนินการให้มีการกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ

2.ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ลดปริมาณขยะที่ต้องเป็นภาระในการกำจัด เช่น โฟม พลาสติก เป็นต้น

3.ส่งเสริมการใช้เรือพายแทนการใช้รถยนต์เพื่อเป็นลดแรงกระแทกของคลื่นน้ำที่เป็นต้นเหตุของการพังทลายของชายฝั่งและยังเป็นการลดต้นทุนค่าเชื้อเพลิงของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย

1.การทำวิจัยครั้งนี้มีระยะทางไกลการเก็บข้อมูล ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เมื่อถึงกลุ่มเป้าหมายที่เราจะศึกษาจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและไม่เสียเวลามาก

2.การนัดหมายบุคคลสัมภาษณ์ไม่มาตามนัด แต่ให้ผู้สัมภาษณ์บุคคลอื่นมาทำแทนทำให้ไม่ได้ข้อมูลตามต้องการ จึงควรหากกลุ่มเป้าหมายหรือบุคคลสัมภาษณ์ไว้หลายๆคน เพราะจะได้ไม่เสียเวลา

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี. 2554. ชีตความสามารถในการรองรับและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. [<http://www.cbt-i.org>] 5 กุมภาพันธ์ 2555

คมกฤช. 2552. ความตระหนักของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม

ธิตติ. ชีตความสามารถในการรองรับและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแม่กำปอง. [<http://www.cbt-i.org>] 5 กุมภาพันธ์ 2555

เบญจมาศ. 2554. ชีตความสามารถในการรองรับและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะพิทักษ์ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. [<http://www.cbt-i.org>] 5 กุมภาพันธ์ 2555

เนาวรัตน์. 2552. กาลครั้งหนึ่ง ณ อัมพวา. [<http://downtoearthsocsc.thaigov.net>] 8 ธันวาคม 2554

นิออน. 2547. ความร่วมมือของภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรุงเทพมหานคร: โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา.

ปรีชา. 2551. อัมพวากับปัญหาพึ่งพิงหลายชายฝั่งแหลมสมทวน ใครควรมีส่วนร่วมแก้ไขอย่างยั่งยืน. [<http://www.oknation.net>] 8 ธันวาคม 2554

มณีวรรณ. 2545. ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อวิถีชุมชนกรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำ. [<http://www.homestaythai.net>] 8 ธันวาคม 2554

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รุ่งทิพ. 2547. การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยว. [<http://www.stou.ac.th/tourism/acheive>] 8 ธันวาคม 2554

วีระ. 2546. หิ่งห้อยแมลงมหัศจรรย์ที่ไม่ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์
 อ้างถึงใน ปาริชาติ รัตนรักษ์ และคณะ. 2549. การสำรวจและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว
 เส้นทางน้ำ เพื่อการชมหิ่งห้อย จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุน
 สนับสนุนการวิจัย

อริสรา. 2552. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย , ปีที่29 (ฉบับที่ 4) , 1-10

เทศบาลอำเภออัมพวา. 2551. จำนวนประชากรที่อยู่อาศัยในอำเภออัมพวา.
 [<http://www.samutsongkhram.go.th/>] 8 ธันวาคม 2554

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

ชื่อปัญหาพิเศษ ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบนิเวศของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้สัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุล.....วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

สถานที่.....

สถานภาพทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุล..... เพศ..... อายุ..... ปี

สถานภาพ..... ศาสนา.....

อาชีพ.....ระดับการศึกษา.....

รายได้ต่อเดือน.....บาท

บทสัมภาษณ์ตามโครงสร้างงานวิจัย

1.หลังจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ระบบนิเวศมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.มีสาเหตุอะไรบ้างที่เกิดจากการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ที่ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.สาเหตุอะไรบ้าง ที่มีผลกระทบมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับระบบนิเวศ จะมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

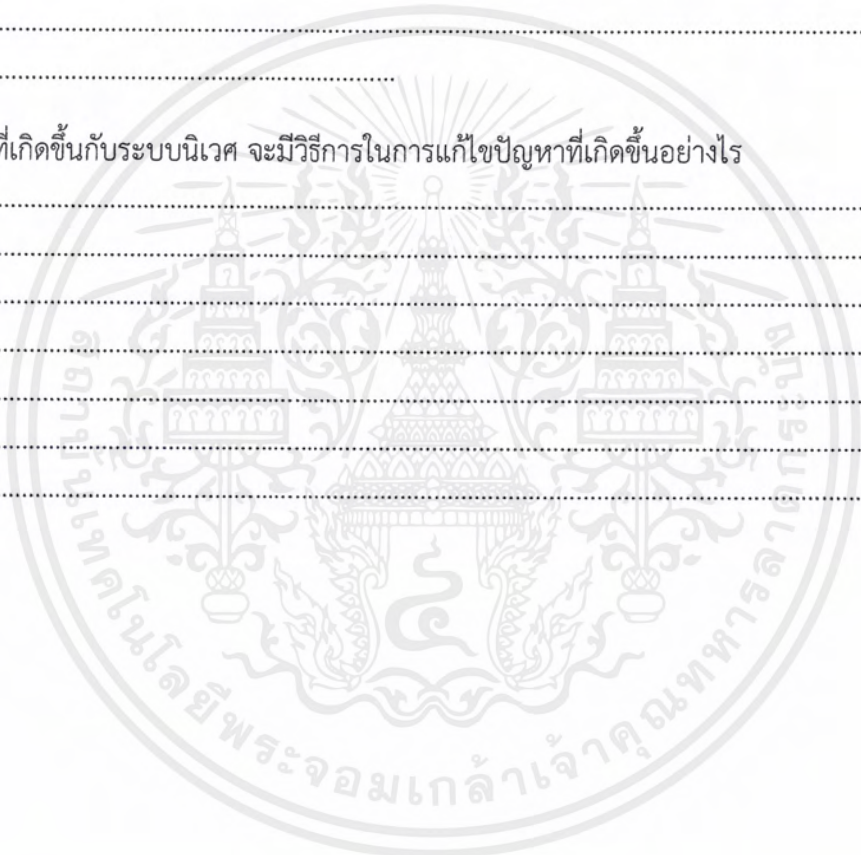
.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

ภาพผนวกที่1 แสดงการสัมภาษณ์ชาวบ้านชุมชนคลองอัมพวา

ภาพผนวกที่2 แสดงการสัมภาษณ์ชาวบ้านชุมชนตลาดอัมพวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผนวกที่3 แสดงการสัมภาษณ์ชาวบ้านชุมชนโรงเจ

ภาพผนวกที่4 แสดงการสัมภาษณ์ชาวบ้านชุมชนวัดอัมพวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผนวกที่5 แสดงการสัมภาษณ์ชาวบ้านชุมชนประชาอุทิศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้